

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

13. Quæ remissio zelum deceat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

ligiosos fiunt, caue ne vnquam interueisor esse tentaueris, sis potius diuinæ & profusæ illius caritatis imitator, qua cælestis omnium parens nō amicis tantum & inimicis, sed omnino rebus omnibus ea suppeditat, quæ conseruationi & ornamento naturæ conueniant. Parentis tam munifici auaros esse filios dedecet.

Præterea ita se quoq; tiro in ysu paupertatis exerceat, vt per hanc ad plurimas zeli functiones expeditior euadat: quod fiet si multa pati, si dura perferre cōstuerit, ne molestiæ, penuriæ, laborū incurfu, ab ope, laborantibus animis ferēda detreatur, paupertatemq; atque pauperes tāto amore cōplectatur, vt cum eis incundiū atque optatiū versetur. Etenim fermē accidit, vt in iis quæ ad animū spectant, rudiōres sint pauperes, magisq; doctoribus destituti, suspicaces, ingrati, maledici, aliosq; è sua (qua laborant) habendi cupiditate metientes, quapropter vt cū illis agas, magna opus est caritate, benignitate, patientia, amore crucis, abstinētia, & rerum duriorum tolerantia; ad quæ si nouus & inexpertus accesseris, citō resilies, & ad commodiora respicies. quod spectauit B.P.N. Ignatius cū uoluit stirones probari, vt possint ad incommoditatem comedendi & dormiendi assuescere: atque aded vt omni spe abiecta, quam in pecunijs aut rebus creatis possent constituere, integrè, ueracum fide, & ardenti amore, eam in suo creatore ac Domino cōstituant. En paucis uerbis vt cōmendat & confirmat quæcumque de paupertate dixi, propterea q̄ue à Nouitijs diligentius obseruari, & constantius exerceri, exoptem, vt quæ maiorem quàm prima fronte uideatur uilitatem impotent.

Longè plura informandi zeli gratia possent addi, unum aduiciam, sed iumento suadente, separatim.

C A P V T XIII.

Quæ remissio zelum deceat.

Lib. 19. de
Ciuic. c. 19.

IN definiendis discernendiq; rebus uir acutissimus Augustinus, id pronūciat, unde huius rei cognitio duci queat: sunt autē eius uerba, *Otiū sanctū quærī caritas ueritatis: negotium iustū suscipit necessitas caritatis. Quam sarcinam si nullus imponit, percipiēda atque intuenā uacandū est ueritati: si autem imponitur, suscipiēda est propter caritatis necessitatem, sed nec sic, omnimoda ueritatis delectatio deserenda est, ut subtrahatur illa suauitas, & opprimat ista necessitas.* Quibus è uerbis, quid contemplationi, quid actioni dandum sit, conijcere non ex incerto licet: nam & ueritatis amor, rerumq; diuinarum contemplatione affequentiarum desiderium natura nobis est insitum, est etiam innata quædam ad ceteros hominum sociabilitas, ex qua fit vt aliorum commodis & saluti, publicè priuatimq; consulere caritas communis iupellat. In priore, nostri potissimè & maxime; in posteriore, ratio maxime habetur aliorum; quo fit vt potius & prius illud sit, hoc uerò posterius, quodq; priore neglecto rite suscipi nequeat: nam & nostri prima nobis esse cura debet, & quantumuis strenuè in aliorum salutem incumbamus, non est nobis nostri ipsorum cura deponenda.

Inuidiosa res est actio, & quæ nos lōgius, ni caueamus, abducatur; intermixtas adhibet familiaritates, laudibus (malo blandissimo) pascitur, opinionē hominū & naturæ cōmoda suggerit, varietate rerū sensui subiectarū delectat, modō spe, modō timore contrahit & effert, specie varia illectos illusorūque detinet, ne dos nodis implicat, modō expedita omnia ostērat, & mox inextricabilis inuoluit, tempus ducit ē tēpore, ac negotia negotiis implectens dum vana paucissimarum rerū ad exitum perductarum delectatione lætat, ad plurimam namquā perficiendarum susceptionē precipitat, nec sibi ipsi vinqūā respirare, & se liberē contueri sinit: hinc suauior pietatis succus exlugitur, diuinis rebus mēs exarefcit, cælestia fastidiū, oratio tædium parit, oblectatio in rebus infamis quæritur, passimque ad his quæ in sensus incidunt solatiola emendicantur. Væ illis, qui se mel ex quietis & cōtemplationis domicilio emissi, corui instar, cadauerosa huius mūdi elca, liberiorisquē vitæ dulcedine inescati, ad arcam, sæculi fluctibus extantem non reuertuntur: felicius imitemur columbam, & ramum oleæ, hoc est pacificæ quietis desiderium, ore & corde præferentes, ad consolatorem Deum frequēti oratione redeamus. Apud D. Bernardum lego, *Nemo ad conscientiam redire amat, qui ab eā, ad agendum, rectā intentione non profiscitur.* Verissimē sanē dictum: & ex eo vt plurimum fit, vt ægrē abs occupationibus recedant, quietemq; complectantur, qui non honoris diuini impulsu, sed solatorum suorum, tædijque vitandi causa (cūm Deo vacare non possent) forās eruperunt.

Verūm, quæ est hominū infirmitas, etiā postquam rectē & inuitē cœperis, volēs teneris, tibiq; si nō inuigilas, sensim gratiora fiunt, atque vt apud B. Iobū est, quæ prius abominabaris, erūt præ angustia spiritus cibus tuus; qui vestiebaris croceis, amplexaberis stercora: dū enim Deus suauiter illabi desinit, & esurientem animū cælestia non pascunt, etiā siliquis porcorum, præ nimia egestate, ventrem repleri cupit, & inanissimam inanitatē quo auidius hauserit, illa sua se inanitate eo magis exhaustū sentit. Hinc est, quōd summa Veritas aperissimē pronūciauit, *Nemo mitēs manū ad aratrū, & respiciens retrō, aptus est regno Dei.* Retrō respicit, qui in varia sparsus, cogitationē ab vnus Dei amore, virtutumq; progressū auocatā ad imperfectiora conuerterit, vel nimia curarum multitudine obruerit.

Vacate, monet Propheta, & videte, quoniam ego sum Deus: de quo piē & incitatē *psal. 45.*
D. Bernardus: *Studeamus, fratres, furari aliquando nosmetipsos, & à pessimis occupationibus istis surripere vel ad horam: iaculari animos, vibrare corda in id quod sūt, & quod quanto naturalius, tanto suauius est. Hoc enim est quod dicitur, Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus. Neque enim est oculorum visio ista, sed cordium, cum Dominus dicat, Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbūt. Vbi egregiē monet, vt nos à pessimis, hoc est sua multitudine & importunitate nocentissimis occupationibus subinde diuellamus; quippe mētis aciem præstinguunt, & eā quæ virtus euellēdis, fouēdis virtutibus necessaria est, lucē animi, tenebris obuoluunt. Humanus quippe animus, vt* *lib. 24.*
Magnus ait Greg. multis cogitationibus occupatus, sapē sibi metipsi aliquo modo manet in- *Moral. c. 7.*
cognitus, vt omnino quod tolerat nesciat: quia dū per multa spargitur, ab interna sui cogni- *sen 14.*
tione

tione remouetur. Si autem Deo vacare appetat, & ramos multa cogitationis abscondat, nec liberè conspiciat quod de intima radice carnis procedit. Grauior igitur & diuturnior in res externas occupatio, mentem sibi intentam detinet, & externis vacantem, necessariò ab internis auocat, quo fit vt minus ipsa se, sed res alias plurimum dispiciat, ex quo grande vitium nempe ignorantia sui nascitur, hinc autem incuria, tepor, temeritas, arrogantia, Dei denique & ignorantia & contemptus, & vitiòrum improba leges pullulat. At verò qui tanta semper moderatone in agendo vitur, vt sibi semper præsens, prouidente mentis oculo cuncta discernat, non sic alienis implicatur, quin sibi suisq; progressibus vacet, atque inde plurimam sui cognitionem haurit; è sui cognitione, humilitas; ex humilitate, sedula & nihil negligens deuotio; è deuotione, mortificatio; è mortificatione, vitiòrum depulsio, virtutum acquisitio, perfecta caritas, cum Deòq; coniunctio cõparatur. Tantùm scilicet, vel ex nimijs occupationibus mali, vel ex moderatæ quietis interpositu boni enascitur.

Eò igitur, quantis dabitur viribus, contendite, fratres mei, vt nulla vos vquam vllius agendæ rei, vel blandior illecebra, vel ardentior cupiditas eousque rapiat, vt vestri, vt orationum, vt spiritus curam rebus alijs postponatis; miscete sic vtrumque, vt neque contemplationi actio, nec actioni officiat contemplatio:

l. 18. Mor.

c. 6. sicut 14.

Magno Gregorio, Cùm in vrbe miracula faceret, in monte verò orando continuè permoraret, exemplum suis fidelibus præbuit, vt nec contemplationis studio proximorum curam negligant, nec rursus cura proximorum immoderatiùs obligati, contemplationis studia derelinquant; sed sic in vtrisque mentem partiendo coniungant, quatenus nec amorem Dei præpediat amor proximi, nec amorem proximi, quia transcendat, abijciat amor Dei.

orat. 28.

Cuius obseruationis illustre sanè in D. Gregorio Nazianzeno exemplum habemus, qui temporibus difficillimis, grassante hæresi, vigilantissimus veritatis propugnator, Ecclesiæque Constantinopolitanae præpositus, tam iustas tamen grauelq; curas putabat sibi esse subinde seponendas, vt sibi ipsi solitariè, & procul à tumultibus liceret vacare: cuius suæ consuetudinis & rationem & fructum oratione quadam elegantissimè prosequens, mirum quandam suum erga commissas oues amorem describit, dulcem tyrannum, qui breuem secessum molestia compleat, faciatque vt quemadmodum stridula mater, stridentibus pullis post breuem moram aduolat, & aduoluitur, & pennis fouet, & adblanditur, ita ipse ac rionibus amoris flammis excitetur, lupos timeat, vereatur ne quid absente pastore perturbent. Quis infirmatur, & non infirmor? inquit: Quis scandalizatur, & ego cura & sollicitudine non incendor? Non enim quæ vestra sunt quero, sed vos. At ecce, ab eis secessit, & causam his verbis profert; Nam & Elias libenter in Carmelo philosophabatur, & Ioannes in deserto, & Iesus ipse vt actiones multitudinis, hominumq; frequentia, ita preces quieti, lociq; ab hominũ commercio semotis ferè tribuebat: quid per hoc sanciens, ac velut lata lege statuens: nempe nobis quoque nonnihil quietis esse, vt animis minimè turbidis cum Deo versetur, mentemq; à rebus vagis & incertis paulum reducamus. Neque enim ipse secessione opus habebat, (quid enim erat, in

quod

quod Deus, qui omnia replet, colligi ac contrahi possit? verum ut & actionis, & sublimioris occupationis tempus esse disceremus.

Obseruane, quid illud sit quod sublimioris occupationis nomine intelligitur: nempe otium id, quo vacatur Deo, quo ab omni strepitu seu ocata mens, tranquillae rerum aeternarum cōtemplationi se dedit. De quo apud D. Bernar. *Otiosum non est vacare Deo, imò negotiorum omnium hoc est.* Et S. Gregor. *Sancti viri, qui à mundi operibus, nō torpore sed virtute sopiuntur, laboriosius dormiunt, quam vigilare poterāt, ut ibidem latius probat, & omitto ut rei nostrae minus opportunū, melius verò percipitur, si & nonnulli alij spectantur, qui mundi quidē actiones fugiunt, sed nullis virtutibus exercētur; torpore, nō studio dormiunt, & idcirco interna non conspiciunt, quos sub Iudaeae specie Propheta deslet, inquiens, Viderunt eam hostes, & deriserunt sabbata eius. Ne verò vniquā tua quoq; hae sancta sabbata derisui sint hostibus, tibi que à Deo etiam exprobrentur, vide ut ad maiorem semper perfectionem, iuxta instituti tui rationes consequendam, ritē dirigantur, ut mox indicabimus.*

Id praeterea in Nazianzeno animaduertendū est, credidisse illū, sua illa secessione nihil de utilitate publica decessurū. Vir erat, cuius doctrina, eū eloquentia mirabili, & eximia vitae probitate coniuncta, Catholicae fidei veritas & restituta fuerat, & stabat; imminebāt absentiae eius obseruatores heretici, turbarū aliquid moliebātur; quod stabiliri & restitui cōperat, nutabat etiam nū, neque firmas radices egerat: haec tamē omnia, refocillādis pia quiete viribus animi, posthabēda credidit. quo sanē docemur, non esse cur negotiorū tractatione vlla, blandiente spe, vel perficiendi quod cōceptū est auaritate, ab oratione & cōtemplatione, etiam diuturniore retrahamur. Opportunitatem rerū agendarū, destinata studiis tempora, diesq; nulla superstitie linea effluxisse causabimur, heu quā delubitō toties prodigi, nūc praeposterē temporis auari! Sed audiamus amicislimo suo hic suffragantem Basilium, *Temporis pars, Deo ad vsuram tradita, non euanescit, sed cum magno additamento ab ipso redditur.* Quare B. Nilus asserit infidiosum dāmonem id cauere maximē, ne à cōtemplatione ad actionem vlli se conferant, quoniam ab eis multa & magna perfici certō nouit: additq; haec verba, *Nā illi in actionibus suis sine reprehensione se gerunt, qui mētis oculis acutissimis, quid agendū sit, antea meditati sunt.* Et certē quis non videat, accessum ad Deum, accessum esse ad virtutem, & ad boni omnis fontem limpidiissimum? lutulentae sunt quae nō hoc fonte fluunt aquae; ad hauriendos hinc latices saepe redeamus, quō expurgentur quae aliunde turbidius in animum influxissent.

Imò verò cū apud hūc vnū vita, sanitas, beatitudo potetur, cetera omnia cisternae sint dissipatae, rancidae, cupiditarumq; sitim inflammātes magis quā sedātes; nostrū esset, si vnus Dei ardore sancto aestuaremus, illū quibusuis in rebus quaerere, ad illū quasi ad portum à quatuor negotiorū agitatione suspirare. *Quem admodū desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.* vrgent me occupationes plurimae, fatigat suscepti muneris rationes implicatae, ad quietem animi anhelō, neq; vsquā nisi in te reperitur, Deus meus. *Situit anima mea ad Deum*

Lib. de vita solit.

Lib. 5. Mor. c. 22.

Tiren. 1.

homil. 3.

Hexaem.

Psal. 41.

Deum fortem viuam, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei: quando erit, ut ex-
 tricare me possim, & suffurari vel ad horam, & in orationis tranquillitate Deo
 meo adstare: Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidi,
 Vbi est Deus tuus? Interim tamē dum in rebus agēdis versor, meæ me lacrymæ, ani-
 miq; desideria pascunt, ipse me virgeo, & à rebus etiā ipsis mihi in clamari puro,
 Vbi est Deus tuus? illum cupio, illum ardeo, neque sine illo placere mihi quid-
 quā potest. Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam, totam desiderationis
 meæ vim, in dō totam in hoc profudi animā, quod sperē, quod breui futurum vi-
 deam, quoniā transibo in locū tabernaculi admirabilis in domum Dei. non ita semper
 effundemur, emisit me sua causa Deus, breui ad se reuocabit, ingrediar ad Domi-
 nū, in oratione illi ad labo, & in conspectū celestis exercitus me dabo. Sic fiet,
 sic ad illum summa cupiditate conuertar. interim si subinde recedendum, & ad
 prædam ex hoste demone captandam, in medias mundi curarumque procel-
 las reuertendum est, Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo,
 quoniam adhuc consistebor ei, salutare vultus mei, & Deus meus.

Ista semper animi alacritate, à negotiis ad orationū pensa soluenda, nō perfun-
 ctoriē, non grauatē, sed quasi à labore ad optatam requiem, ab esurie ad capien-
 dos cibos rediuisse B. Xauerium legimus: estq; nobis id etiam cauendum, ne de-
 curtentur, ne cursim obeantur, ne lentius, tepidius, oscitantius, animoq; ad ex-
 ternas curas euagante, orationis & precū stata tempora trāligantur: sensum enim
 vires deficerēt, & ipsa nos humanæ conditionis infirmitas, nisi crebrō ad Deum
 reparatorem rediret, elanguidos destitueret: verissimeq; dixit S. Gregor. *Afri-*
19. c. 16. vel uore mentis, vel inter spirituales inimicos, vel inter carnales quosque proximos, ipso aliqua
27. modo viuendi vsu veterascimus, & assumpta nouitatis vestem fuscamus. à qua tamen vetu-
 state, quotidie si studio circumspectionis inuigilamus, orando, legendo, bene viuendo re-
 nonamur: quia vita nostra dum lacrymis lauat, bonis operibus exercetur, sanctū me-
 ditationibus tenditur, ad nouitatem suam sine cessatione reparatur.

Lib. Mor.

19. c. 16. vel

27.

Vide eund.

l. 25. c. 6.

¶ 7.

Sed & nobis in animum penitus demittēdum est, certam ad ruinā viam, futuri-
 tamq; in pernicialem interitum prolapsionē esse, ita res suas agere, ut cæca mē-
 te pertransiens, quid egeris non retractes, nulloq; interquiescendi, teq; Deumq;
 respiciendi spatio sumto, nouas negotiorum susceptiones in explebili auiditate
 perpetues. Non aliter videas cum illis agi, vel eos agere qui ambitiosum Sisyphi
 lapidem diuitijs & gloriæ dediti voluunt; at sanctorum beatorumq; virorum
 omnino sunt exempla diuersa: horum enim proprium est actiones suas omnes
 quotidie ab ipso cogitationis fonte discutere, & omne quod turbidū influeret,
 à prima sollicitius origine perpurpare: cumq; norint quāta sensus pellacia, quāto
 blanditiarum astu natura decipiat, quantaq; sapenūm arte, probitatis specic
 mētiatur improbitas, numquā se in rei vllius curam ad eō effundunt, ut non po-
 tiorē mentis parte sibi inuigilent, Deum spectent, & certum sibi seponant tem-
 poris spatium, quo accuratiū & dedita opera in se ipsos inquirant, idque om-
 ne quod præterit quā seuerissimē ad rationis calculos reducant.

Certe

Certè id nisi fiat paulatim pessum ibunt omnia: annon hac conditione viuimus, mortales? non sentimus quando membra crescant, corpus augeatur, mutetur species, & coma modò iuuenescens senescat in canos; nobis tamè nec sciētibus, nec sentientibus, hæc fiunt in nobis. Haud secùs, ipso curatum vsu mens nostra mutatur, nec agnoscimus, nisi vigilantius nos ad interna reuocantes, profectus nostros quotidie defectusque pensemus: sin autem indiscussam mentem relinquimus, priui propositi robur sensim sine sēlu perdimus, solaq; nostri negligentia, nescientes senescimus, conuenitque nobis illud Prophetæ, *Comederunt alieni robur eius, & nesciuit: sed & cani effusi sunt in eo, & ipse ignorauit.* Numquã est igitur nobis quietis & tranquillitatis internæ, progressionis in virtute, & pacatæ animi præsentia cura deponenda. Audiendus Deus non solis illis priscis Patribus, sed nobis cunctis præcipiens, *Ignis in altari semper ardebit, quem nutriet sacerdos, subiiciens manè ligna per singulos dies.* Altare cor nostrum est, templum enim Dei viuum sumus; prima verò diei parte, maturino tempore, priusquam multipliciū cogitationum turba mentem diuidat, hæc potior & prima cura sit, vt caritatis ignis, qui sensim lentescit, & deficit, quæsitis fomentis nouis, oratione, meditatione, & ad Deum recursu augeatur. Ac præterea, quod viro Religioso vel maxime conuenit, *Imposito holocausto, desuper adolebit adipēs pacificorum.* Ignis est iste perpetuus qui numquam deficiet de altari. Quid enim aptius, quam vt votorum Religiosorum holocaustū, ac susceptæ Religiosæ vitæ onera omnia, iteratò, magna animi alacritate, nec secùs ac si nunc primò eligeres, vnus Dei amore subeunda suscipias, nouoq; ac recenti semper hoc holocausto representato, *adipēs pacificorum adoleas*, hoc est, partim id omne, ad quod te proximi caritas, muneris ratio, impellet, Deo consecres, partim sanctæ alicuius meditationis, quasi pingui & fragrante pietatis succo reficiaris, vnde penitius delibuta mens intimè caleseat, & in crebras (quod ignis perpetui & indicium erit & fomes) amoris diuini flammæ medijs ex occupationibus erumpet?

Atque postremū hoc, suis omnibus magnopere cōmendatum voluit B. Ignatius, qui optabat, vt deuotionis tantum, vel etiam persæpè plus, in actione, quam in oratione reperirent. Quid opus pluribus? constant omnia, & in confesso sunt; distinctiū igitur, & ad vsū aptè, ea tempora comprehendam, quibus vnumquemque mentem ad interna reuocare consuliissimum sit.

CAPVT XIV.

Quando & quæ ratione in se ipsum reuocetur animus.

PRIMUM igitur, quòdiana, manè, meridiè, vespèri publica Religionis lege statuta tempora, tota animi cōtentione sunt obseruanda: quibus adnectendum, quod sacrificij, rosarij, diurnarumque orationum statum tempus exigit.

Secundò, iugis quædam & lenis esse debet animi præsentia, personæ quam gerit, Deiq; & officij memor, numquam in res effusa, sed rebus eminēs: vnde facile

B b b

fiat